

Leipurien ystävät!

Tämän lehden tultua painosta eduskuntavaalit ovat takana ja neuvottelut uuden hallituksen kokoamisesta ovat alkaneet. Tätä kirjoittaessani vaalit olivat juuri tulos- ja tohinna vaalien ympärillä riitti. Erilaisia kirjeitä ja muita yhteydenottoja sateli eduskuntaan pyrkiviltä ehdokkailta. Leipomo- ja konditoria-yritykset, kuten yrittäjät yleensäkin, ovat hyvin suosittuja ennen vaaleja. Yrittäjien huolista ja yritystoiminnan liiallisesta byrokratiasta riittää paljon puhetta.

On tietenkin positiivista, että edes keran neljässä vuodessa yrittäjien huolet kiinnostavat. Harmillista vain on, että kun vaalit ovat ohi, yrittäjien huolet näyttävät unohdun muiden kiireiden joukkoon. Tämän jälkeen riittää, että yrittäjät tekevät työnsä, maksavat mahdollisimman paljon veroja, toteuttavat lain ja säädösten edellyttämät velvoitteet täyttämällä erilaisia viranomaisen vaatimia "lippuja ja lappuja", työllistävät mahdollisimman monia ihmisiä ja yrittävät ylipäänsä pitää yhteiskuntaa omalta osaltaan pystyssä. Erään pitkäaikaisen kansanedustajan yhteydenotto vuoden 2007 eduskuntavaalien alla on jäänyt itselleni erityisesti mieleen. Kyseinen kansanedustaja hyvissä ajoin ennen silloisia vaaleja arvosteli voimakkaasti yrittäjiä "vastuuttomiksi ja ymmärtämättömiksi", kun nämä yrittivät vastustaa yhteistoimintalain soveltamisrajan laskemista 30 työntekijästä 20 työntekijään. Mutta kun vaalit lähestyivät, samainen kansanedustaja lähetti minulle viestin ja kysyi "voitteko avustaa vaaliavustuksella leipurien ystävää"? Yritin vastata lyhyesti, mutta ystävällisesti, että emme osallistu kenenkään ehdokkaan vaalityön tukemiseen. Kyseisen tapauksen jälkeen tämä "leipurien ystävää" ei ole ottanut yhteyttä, enkä tiedä hänen tehneen yhtäkään asiaa leipureiden tai muidenkaan yrittäjien hyväksi. Rahat olisivat kyllä kelvanneet, mutta työ leipurien hyväksi ei näytä kauheasti maittaneen.

Leipuriliitto julkaisi pääsiäisviikolla leipomoalan tavoitteet seuraavalle eduskunnalle ja hallitukselle. Ne ovat luettavissa tämän lehden sivulla 4. Mielenkiintoista on nähdä, kuinka moni kansanedustaja on kiinnostunut vaalien jälkeen näistä Leipuriliiton esiintuomista asioista. Saati niin, että joku kansanedustaja tekisi jotain noiden asioiden eteen. Nämä asiat ovat kuitenkin tärkeitä suomalaisille leipomo- ja konditoria-alan yrittäjille.

Jos kansanedustajat kaikkoavat muihin kiireisiin neljän vuoden ajaksi, niin ei leipuri- ja/tai konditoria-alan yrityksillä näytä Suomessa olevan muutoinkaan kovin paljon ystäviä. Elinkeinopoliittisissa asioissa yrityksillä ovat vastassa valtio ja EU sekä niiden luomat lukuisat erilaiset määräykset byrokratioineen, joita yritysten on vain noudatettava.

Leipomoalan yrityksillä ei ole työmarkkinoilla sen helpompaa. Leipomoalan työehtosopimus neuvotellaan samanaikaisesti meijeri-, panimo-, virvoitusjuoma-, peruselintarvike- ja liha-alan kanssa. Elintarvike-teollisuusliitto ry edustaa näissä neuvotteluissa noin 300:aa elintarvikealan yritystä. Tehtävä ei ole helppo, kun vastassa on kaksi ammattiliittoa (sekä työntekijäliitto että toimihenkilöliitto). Kun työehtosopimusten sisältöä tarkastelee, ei ole epäilystäkään siitä, kumpi taho on ollut vuosikymmenten aikana näissä neuvotteluissa vahvempi ja yhtenäisempi. Yleisesti tiedossa on, että leipomoalalla on huonoin palkanmaksukyky, mutta silti kaikille elintarvikealoille neuvotellaan samanlainen palkkatarkaus. Siinä ei kuitenkaan huomioida esimerkiksi sitä, että leipomoala on ainoa ala, jossa maksetaan 100 %:lla korotettua palkkaa kello 21–06 välillä tehdystä työstä. Leipomoala on myös ainoa elintarvikeala, jossa maksetaan työntekijöille erilaisia ammatituntokorvauksia. Elintarvikealan sopimuksista leipomoalan sopimus on myös kaikkein järkevin ja siten paikalliset sopimukset ovat lähes mahdottomia. Mutta ketä tuo nyt suuresti kiinnostaa, kun liitotthan noista asioista kuitenkin sopivat. Siis "sopivat", jos sopimiseksi voi kutsua tilannetta, jossa toinen osapuoli estää kaikki uudistukset tarvittaessa erilaisia lakon uhkia ja lakkoja hyväksikäyttämällä.

Oma lukunsa on yritysten kilpailu myyntitilasta päivittäistavarakaupassa. Myyjäpuolella on monta sataa leipomoalan yritystä, jotka haluavat saada tuotteitaan myytäväksi kaupan toimipisteisiin. Ostajapuolella on 2–4 päivittäistavarakaupan ryhmittymää. Ei ole kovin epäselvää kumpi osapuoli tällaisessa neuvotteluasetelmassa "vie ja kuka vikisee". Tosiasia on, että päivittäistavarakaupapuolen neuvottelijat pystyvät kilpailuttamaan leipomoalan yrityksiä lähes haluamallaan tavalla. Tällaisessa neuvottelutilanteessa päivittäista-

*Kerran neljässä
vuodessa
yrittäjien huolet
kiinnostavat*

varakaupapuolen neuvottelijat pystyvät myös vaikuttamaan vahvalla tavalla erilaisiin ostosopimusten ehtoihin, jotka lähtökohtaisesti kaikenkokoiset leipomoalan yritykset joutuvat hyväksymään. "Päätävien tahojen" mielestä tuossa ei näytä olevan mitään ongelmia. Tai jos on, niin mitään todellista asialle ei kuitenkaan tehdä. Lopulta riittää, että ulkomailta voidaan tuoda Suomeen halpoja leipomotuotteita, joita kuluttajat voivat ostaa halvalla. Se, miten yritykset ja yrittäjät pärjäävät, ei ole mitenkään tärkeää.

Paitsi taas vaalien alla!

M. Väyrynen

Mika Väyrynen

